

90 ár

Tisdagin, 7. janúar verður Herdis Villumsen í Hvalbæ 90 ár.

Tá vit hava orð Grundtvigs í huga: Halvfjórðindstýve er stovets ár, so er 90 ár ein hógur aldur og ein long og fjölbroytt lívssoga, sum veit at siga frá bæði ringum og góðum tímum — frá gleði og sorg. Ein so hógan aldur sumt 90 ár, uppliva tey fáu. Men henda hoga aldur hevur Harrin í síni lívssbók fyriskrivað Herdis at uppliva. Herdis er ættað úr Hovi og dóttir Pól Johannes undir Homrum og Súsonnu, ið var av jorðaslagnum í Porkeri. Herdis teljist millum tey, sum ikki fæddast til dans á rósum og liljum. 16 ára gomul fór hon út at tæna sær fyrri sitt dagliga breyð, og var tað hjá Jenus á Heyggi í Hvalba. Seinni fór hon til Gilja-bóndan, har hon tænti, til hon festi hjúnarband.

At tæna tá í tíðini, var ikki nakað spæl — serliga hjá einum bónda — tí umframt alt innan-hýsis strev og stríð, máttu tey lut-taka í øllum útlarbeiði, so sum at røkta torv, ganga til neytar fjórðings langa veg, bera kol, vaska og turka fisk — og so ikki at gloyma toð-leypin, sum tey eisini máttu knógva á nakkannum víð. Ja, alt hetta strevna arbeiði aftur at øllum øðrum var ikki so lætt hjá eini kvinnu at

skula vinna á. — Og so var lønin at kalla eingin.

Ikki hevur Herdis bert baksast sum arbeiðsgenta, men eisini í sínum hjúnarlagið. Hon festi hjúnarband við Jóhan Villumsen, ið var sonur Jóhan á Skøvnum, sum gekk burt við báti, sum fór við posti frá Hvalba til Skúðoyar.

Í hjúnarlagnum kom Herdis at eiga 7 børn, harav 3 gentur og 4 dreingir. Herdis hevur verið eitt satt prýði fyrri sitt heim, og ein fyrirmynd fyrri onnur. Hon hevur ikki spart seg gjøgnum lívsins hörðu ódn, og altíð dugað at vundið á øllum tí vonda, sum verðin hevur at bjóða — eisini tá sorgin hevur vitjað hana. Tað, sum hevur verið stavur hennara gjøgnum alt lívið, er hennara gudroki, gløgga skil og vit um, hvat ið halgabók hevur at siga okkum. Fáur veit at siga so væl frá biblíuni sum hon; tað hevur mangur ásannað, sum hevur skift orð við hana. Stuttligt hevur verið at skift orð við hana, so væl hon dugir at siga frá, og minnið hevur hon havt sum fáur og hevur tað enn. Hóast hennara hoga aldur fylgir hon enn væl við øllum víðurskiftum bæði innan- og uttan-lendis.

Á einum slíkum hátíðardegi kundi so mangt verið at trivið í, sum tó skal hvíla. Seinastu árinu hevur Herdis verið heilsuveik, og hevur mangan ligið so lágt, at tað hevur

verið hildið: Hesa ferð stríðir hon tað ikki yvir. Men í 31 sálma stendur soleiðis: »Lív mitt er í tíni hond, o Harri!« Aðrenn eg endi, má tað verða mær loyvt at skoyta uppi, at fyrri tveimum árum síðan var Videre prestur her á vitjunarferð, og varð hann inni hjá henni, og segði hann, at tað var ser ein fragd at skifta orð við hana, so væl hon dugdi at siga frá gomlum dögum. Ja, hann var bilsin yvir hennara frálíka skil og minni. Nakað seinri vitjaði Videre aftur higar, og kundi hann ikki lata vera við at vitja hana. Nú fer dagur Herdisar at aftna og kvöld kemur á og sólin stendur í vestri; men Guds náðarsól hinu-megin aftur upprisa, og tað ynskja vit, og at ljósið frá í erva má lýsa tygum á leiðini heim til teir ævigu bústaðir.

So hjálp mær, og Jesus, og ver tú mær nær á ferð til tað himmalsku havn, at vegin eg endi har uppi hjá tær. Tá verði eg krýnd og sál mín tá fær ta sælastu hvíld í hans favn.

D. J. Sørensen.

Norskur hermaður skotin

Dansk-norska ST-herliðið hevur mist ein mann. Tað var norskur hermaður, sum á vaktartænastu á náttartið varð skotin av ókendum persóni.

Uppreistrar roynd í Argentina

Úr Buenos Aires verður sagt, at lögreglan nú hevur fingið fatur á monnum, sum hava roynt at savna fólk saman til at seta í verk upp-reistur í Argentina um nýggjárshalguna. Tað eru menn, sum eru í parti við Peron, ið standa fyrri hesum. Eini 3.000 fólk vóru í royndini, og eini 100 eru tikin í seinastuni.

Tað var ætlanin at fara at gera upp-reistur í høvuðstaðnum Buenos Aires og í norðara partinum av Argentina.

Norski staturin verður stevndur

20. desember í fjór setti norska stórtingið lóg í gildi, sum setur bann ímóti, at tænaastumenn innan fyrri norsku lögregluna og verkfrøð-ingar í landsins tænaastu í felag leggja frá sær arbeiði. Lógin skal fara at vera í gildi til tann 1. apríl í ár.

Nú hevur politifelagið í Oslo avgjørt at leggja málið fram fyrri rættin, tí teir halda, at henda fyrbils lóg onga lógliga heimild hevur.

Hvørt av sínum

Viðmerkingar

Tað verður so javnan sagt av okkara mótsøðummonnum, at sosialisman drepur allan vinnuligan vokstur, tí javnað-armenn bert krevja — krevja meira løn, styttri arbeiðstíð o.s.fr. Úrslitið verður, at eingin torir at seta pening í vinnuskapandi fyrirkur. — Tað hevur sjálfandi aldri verið ein neisti av sam-leika í hesum. — Í Noreg hava javnað-armenn havt meiraluta nú í mong ár. Hvat er hent? Já, ídnaðarframléðslan er í árunum 1953—56 hækkað við 23 pst. um, útflytningurin 27 pst., heima-forbrúkið 21 pst. og og framléðslan upp á hvóna arbeiðara er økt við 5 pst. um um árið. Og hetta er alt sam-alt hent, samstundis sum norskur arbeið-ararnir hava fingið munandi lønhekkjan, lutvis styttri arbeiðstíð og betri livilíki. Einans sosialistarnir vilja og kunna veita arbeiðarafjöldini frægari virkis-, lønar- og livilíkindi. Fyrst tá ið tey eru komin, fer gongd og ferð at koma á framléðsluna — og við henni vælferð í landinum.

Danahatur í Føroyum er einki ókent manna millum. Tað hevur gjøgnum árin verið framborið undir ymiskum skálkaskjúllum og formum og beinleidis og óbeinleidis dyrkað sum eitt líð í at vinna fólk — veikar sálir, sum tikið plagar at vera til — fyrri ymiskum politiskum ætlanum, serstakliga slíkum, sum uttan nakað fyrirvarni eru til reidar at renna alt Føroya fólk í hvat fyrri ó-føri, tað enn skal vera. Tey mest skitnu

og ósonnu vápn hava verið nýtt fyrri at birta undir og beinleidis kynda dana-hatur, har einaferð gróðralíkindi eru fyrri slíkum óhugnaligum og óreiðiligum sálarkennum.

Mentanin, ið er at meta við eitt lag av fernis uttan yvir andaliga knóra okkara, er nú einaferð ikki sterkari enn so, at hon ikki altíð tolir slíkar eitrandi orvar skotnar á seg uttan at sprotna. Sprotnar hon hjá einstaklingnum, er illa vordíð. Sprotnar hon hjá fleiri, er veri vordíð. Úrslitið kann tá lættliga koma at verða eitt heljarhatur móti monnum og tjóð — fáum til gagns, men mongum til ógagns; tí eitt vita vit — at slíkt mettar ongur svangar munnar, tá á stendur.

TAD ER VERUNLEIKI

at norskir fiskimenn fáa eins stóran pris fyrri fiskagarnar og foroyingar fyrri kalvan.
at stórmenn í dag orsakad av teimum galdandi avskrivingsreglum fáa trol-arar — fyrri einki.
at Kr. Djurhuus, høvuðsmaðurin fyrri yvirtokuna av vegamálum, nú biður danir um 50 milljónir kr, til vega-bygging.

MILLUM UNGFÓLK

Anna sat ikki so illa á hveitimjól-sekkinum, og tað kom ikki so illa við at hvíla ryggin aftur ímóti kolekkinum, tá tað seinri tók at rulla eitt lítið sind-

ur. Tað styðjaði.

Ommuni bílaði heldur einki. Marga-rindósin var vordin eins og bleytur, polstraður stólar at sita á, og um hon skuldi farið til viks, so móttu seyðirnir henni.

Anna bliknaði alt meira og meira. Brátt var hon bleik eins og sekkin, hon sat á og vísti seg enn hvítari av tí svørtu bakgrundini — kolekkinum. Tá kom kokkurin har, setti seg við líð hennara við einum krússi av mjólk. Hann prálaði dúgliga, meðan hann drakk — og sletti niður.

Men so hendi óhappið — eitt svart gimburilamb stítaði hann í albogan og øll mjólklin niður — niður í gummistýlan hjá Onnu, sum tó einki orkaði fyrri sjóverki. Kokkurin gramdi seg, kýndi henni, bannaði og at enda hevði hann krámað so, at allastaðni upp eftir sokk-unum, frakkanum, ja og hárinum við, stóðu hesir grimu mjólkfringarnir — væl bloyttir í súrari mjólk, men tá stakk hann seg av hattanálmi, svór so dyrt, reisti seg, datt tvørtur um lambið, breyt krússið, skurslaði armin og smuddi sær kjálkan fram eftir einum holutum kolek-ski. Kvitur var hann aftur á fotti, hugdi fram eftir og rakti við grind — grindaboð í Haraldsundi.

— SKEMT —

Eini hús stóðu í gerð. Presturin kemur framvið og rakar við litla Óla: Ar-beiðir tú eisini við, Óli?

— Ja, svaraði smádrongurin.

— Hvat get tú?

— Eg beri ol.

Arbeiðsgentan hevði aftur brotið eitt av teim finu vinglósunum. Húsfrúgvn sigur ilsliga: Hatta má vera tað sein-asta.

— Nei, svaraði gentan, tað eru tvey eftir.

veitst tú

at norðmenn í fjór veiddu 1,9 milj. tons av fiski og sild, ið seld vórdur fyrri 1 miljard krónur. Í hýrum fingur norskir fiskimenn 690 milj. krónur.

at í árunum 1952—1956 seldu teir í Noreg 251.000 dustsúgarar, 185.000 kuldaskáp, 322.000 vaskmaskinur og 293.000 el-íomfyrar.

at í Ruslandi (205 milj. íbúgvur) er fæðingarprosentið 26,2 og í U.S.A. (172 milj / 25 upp á hvortjar 1.000 íbúgvur).

at býurin Calipatra í Californiu liggur 61 m undir vatnskorpuvi.

at fyrstu silkisokkarnir vórdur gjordir í Spaniu í 16. öld.

at tað eru umleið 25 milj. reyð blóð-likamir í einum blóðdropa.

at U.S.A. fevnir yvir 6 pst. av øllum landoki í heiminum.

at í vatni er einki fædur, men at tað er neyðugt fyrri at smyrja líðirnar, fremja blóðrenslid og fyrri at regu-lera kroppshitan við hjálp av sveitta o.s.fr.

at hin lítli kongsarvingurin, Charles í Onglandi longu er hertogi av Corn-wall, greivi av Carrick, baróni av Renfrew, lordur av Isles og prinsur av Skotlandi.

at bumbuskýlið, sum Roosevelt lat byggja við hvíta húsið í Washing-ton í 1942, kostaði umleið 60 milj. kr.

at íntil fyrri 125 árum síðani vórdur spælikort ikki prentað, men hond-málað.

at dómararnir við amerikanska hægsta-rættin undirskriva allar dómsavgerð-ir við „gásapenni“.

at allir háskúla- og universitetslærarar í Spaniu nú mugu læra alheims málið esperanto.

at Paris áður í tíðini vanliga nevndist Lutetia.